

Memorandum o razumevanju:

Promovisanje integrisanog suzbijanja štetočina u Evropi

Preambula

Bilo da su to životinje, biljke ili insekti, štetočine mogu i imaju štetan uticaj na ljude i okolinu. Čak iako je širok dijapazon štetočina oduvek koegzistirao sa čovečanstvom, savremeni dokazi govore da su urbana područja sve više izložena njima i bolestima koje oni prenose.

Tekući razvoj klimatskih promena i neplanirana urbanizacija doprinose širenju štetočina i pogoršavaju ozbiljnost njihovog uticaja na javno zdravlje, biodiverzitet, snabdevanje hranom za potrebe ljudi i domaćih životinja, pa čak i percepciju građana o higijeni i bezbednosti. S druge strane, primera radi ne možemo čekati da klimatske promene postignu efekte pre nego što nešto preduzmemo protiv neprihvatljive pretnje od štetočina i bolesti koje oni prenose.

U cilju postizanja bolje i održivije budućnosti za sve, Ujedinjene Nacije su definisale sedamnaest ciljeva održivog razvoja do 2030. godine (Sustainable Development Goals, SDG). Profesionalno suzbijanje štetočina ne može u potpunosti da obezbedi postizanje svih ovih ciljeva. Ipak, ima ulogu od suštinskog značaja u osiguravanju javnog zdravlja i blagostanja građana EU u kontekstu nekih od ciljeva, uz minimiziranje uticaja na životnu sredinu i unapređenje konkurentnosti ekonomije EU.

Konkretno, profesionalno suzbijanje štetočina doprinosi ciljevima boljeg zdravlja i blagostanja (SDG 3), održivih gradova (SDG 11) i ublažavanja klimatskih promena (SDG 13). Bitan preduslov za ispunjavanje ove vitalne misije jeste osiguranje delotvorne i efikasne profesionalizacije industrije kontrole štetočina širom sveta. Ovom inicijativom, ova industrija u Evropi svojim primerom pokazuje namere u budućnosti.

Profesionalno suzbijanje štetočina zahteva temeljno razumevanje samih štetočina, njihovog različitog ponašanja i okruženja, posebno kada je verovatno da će naneti štetu po zdravlje ljudi i životinja. Pored toga, interna odeljenja za suzbijanje štetočina unutar organizacija, kao i kompanije za kontrolu štetočina i njihovi tehničari moraju biti u potpunosti upoznati sa nizom tehnika i proizvodima koji se koriste u preventivnim i kontrolnim aktivnostima.

Konačno, intervencija profesionalnog tehničara treba da bude održiva, tj. da minimizira rizik po zdravlje ljudi, korisne i neciljane organizme i životnu sredinu. Suprotno tome, interna lica za praćenje štetočina i pružaoci usluga suzbijanja štetočina koji deluju bez neophodnog znanja, kvalifikacija ili obuke mogu proizvesti nenamernu štetu.

Intervencija nestručnog kadra može štetno uticati na zdravlje i bezbednost radne snage angažovane u pružanju te usluge, kao i ljudi koji su tražili te usluge radi zaštite u svojim domovima, preduzećima ili četvrtima. Neodgovarajuće mere ili intervencije sprovedene na pogrešan način mogu ozbiljno naštetiti životnoj sredini. To, naravno, šteti i profesionalnom kredibilitetu celog sektora suzbijanja štetočina.

Pristup zasnovan na principima i praksi integrisanog suzbijanja štetočina i potpunog poštovanja svih važećih propisa je najbolja garancija efikasnog i profesionalnog ishoda.

Integrirano suzbijanje štetočina

Integrirano suzbijanje štetočina (Integrated Pest Management, IPM) je pristup koji je uspostavila Organizacija za hranu i poljoprivredu pri UN, zasnovan na naučnim istraživanjima i strategiji zaštite životne sredine, kroz fokus dugoročnog suzbijanja štetočina i šteta koju prave, primenom tehnika manipulacija staništa i modifikacijom utemeljenih praksi koje mogu dovesti do širenja štetočina.

Pesticidi se koriste tek nakon što nadzor pokaže da su potrebni, u skladu sa utvrđenim smernicama. Tretmani se rade sa ciljem da se kontrolišu samo ciljani organizmi. Sredstva za suzbijanje štetočina se biraju i primenjuju na način koji minimizira rizike po zdravlje ljudi, korisne i neciljane organizme i životnu sredinu.

Razumevanje

Zbog toga, kao predstavnici evropskog sektora za suzbijanje štetočina i širokog spektra korisnika usluga suzbijanja štetočina, razumemo i prepoznajemo vrednost profesionalnih i održivih praksi suzbijanja štetočina, zasnovane na principima i praksama integriranog suzbijanja štetočina. Preduzećemo korake kako bismo osigurali da se ovaj profesionalni pristup proširi i poboljša u Evropi. Ovakav postupak je još važniji jer je preduslov za mnoge organizacije kako bi ispunile svoju društvenu i odgovornost proizvođača kako prema svojim kupcima tako i prema građanima Evrope.

U ovom kontekstu, zahvalni smo Komitetu regija EU na podršci u promociji Memoranduma o razumevanju između pružalaca usluge i korisnika profesionalnog suzbijanja štetočina i proizvoda u Evropi. U oktobru 2018. godine, Mikel Irujo Amezaga, predstavnik vlada autonomne regije Navarra pri Komitetu regija, izjavio je:

„Tražićemo načine kako da koordinišemo ovu inicijativu pravne odluke u dnevnom redu Komiteta Regiona u okviru urbanističke agende i inicijative Zdravih gradova, gde bi regioni i lokalne zajednice trebale saradivati sa profesionalnim pružaocima usluga suzbijanja štetočina radi zaštite građana u gradskom okruženju.“

Mi, potpisnici, pozivamo Evropsku komisiju, Evropski parlament, države članice EU i sve ostale zainteresovane strane da formalno priznaju ključnu ulogu profesionalnog suzbijanja štetočina u obezbeđivanju higijene, javnog zdravlja i sigurnosti potrošača širom Evrope, kao i da obezbede da se preduzmu koraci za rešavanje lažnih aktivnosti koje izlažu riziku i dobrobit građana.

Svrha Memoranduma

Sve potpisnice ovog Memoranduma o razumevanju podržavaju obaveze i minimalne zahteve koji su ključne karakteristike profesionalnog suzbijanja štetočina, kao načina za smanjenje štetnih aktivnosti nekvalifikovanih pružalaca usluga ili improvizovanih programa suzbijanja štetočina.

Suzbijanje štetočina treba da obavljaju obučeni tehničari u skladu sa principima i praksama integrisanog suzbijanja štetočina. Potpisnici pozivaju na zvanično priznanje institucija EU i država članica EU na ključne uloge profesionalnog suzbijanja štetočina u svrhe:

- Zaštite zdravlja i bezbednosti građana;
- Promocije sigurnog i zdravog okruženja za sve;
- Pomaganja preduzećima i javnim objektima u obezbeđivanju visokih higijenskih standarda;
- Pomoći u osiguravanju zaštite biološke raznolikosti i ugroženih vrsta;
- Očuvanju verodostojnosti celokupnog sektora suzbijanja štetočina kao sredstva za obezbeđivanje sigurnog i održivog života.

Sektor za suzbijanje štetočina u Evropi i njegovi korisnici su stoga identifikovali brojne ključne obaveze koje će profesionalni pružaoci usluga suzbijanja štetočina poštovati tokom vršenja vitalnog posla.

Obaveze

1. Profesionalne kompanije za suzbijanje štetočina i interna odeljenja za suzbijanje štetočina u organizaciji moraju u potpunosti da se pridržavaju svih važećih zakona u sredinama gde pružaju usluge i najmanje prema CEN standardu EN 16636 (po CEPA Certified® protokolima).

2. Tehničari za suzbijanje štetočina moraju pokazati da ispunjavaju potrebne uslove za rešavanje problema povezanih sa štetočinama. Dakle, oni trebaju:

- a. Da razumeju neophodnu biologiju, ponašanje različitih štetočina i potrebu za pažljivo upravljanje bilo kojom vrstom infestacije;
- b. Da su u toku sa svim potrebnim metodama za suzbijanje postojećih i budućih štetočina;
- c. Da su osposobljeni za održivu i razumnu upotrebu biocida tamo gde je neophodno;
- d. Da su svesni širih preduslova za zaštitu zdravlja i mera bezbednosti prilikom upotrebe biocida.

3. Intervencije suzbijanja štetočina koje obavljaju kompanije za suzbijanje štetočina, interna odeljenja za suzbijanje štetočina i njihovi tehničari moraju biti prilagođeni potrebama i specifičnosti različitih privatnih i javnih ustanova koji se oslanjaju na ove usluge, uz poštovanje njihovih posebnih higijenskih i sanitarnih zahteva.

4. Obučeni tehničari moraju primeniti pristup integrisanog suzbijanja štetočina i slediti hijerarhiju postupka suzbijanja štetočina - tj. pažljivo izvršena dijagnoza kao prvo; isključenje kao drugo; ograničenje kao treće; praćeno suzbijanjem uz upotrebu hemijskih ili nehemijskih postupaka za suzbijanje tek nakon što su istražene sve druge tehnike.

5. Profesionalne kompanije za suzbijanje štetočina i interna odeljenja za suzbijanje štetočina moraju biti sertifikovana od strane nezavisnog certifikacionog tela.

6. Profesionalne kompanije za suzbijanje štetočina i interna odeljenja za suzbijanje štetočina moraju biti podvrgnuti reviziji od strane nezavisnih, kvalifikovanih certifikacionih tela na redovnoj osnovi, po CEN standardu EN 16636 (po CEPA Certified® protokolima).

7. Korisnici usluga suzbijanja štetočina u Evropi obavezuju se da će raditi gde god i kada god moguće samo sa profesionalnim kompanijama za suzbijanje štetočina (po mogućnosti sa CEPA Certified® kompanijama), kao najboljim načinom zaštite domova, preduzeća i susedstva od opasnosti od infestacije, time se osigurava sigurnost i dobrobit građana i/ili zaposlenih; promovišu visoki standardi javnog zdravlja i bezbednosti; očuvanje životne sredine i biodiverziteta.

8. Organizacije koje predstavljaju korisnike usluga suzbijanja štetočina u Evropi se obavezuju na zalaganje za svoje članove/mreže, za isključivo angažovanje profesionalnih kompanija za suzbijanje štetočina (perferirati CEPA Certified® kompanije) kao najbolji način zaštite domova, preduzeća i susedstva od opasnosti od infestacije i time se doprinosi da se osigura sigurnost i dobrobit građana i/ili zaposlenih; promovišu visoki standardi javnog zdravlja i sigurnosti; očuvanje životne sredine i biološke raznolikosti.

Popunjavaju ga potpisnice Memoranduma o razumevanju

VAŽNO: Organizacije/lica koja se žele obavezati na „**Memorandum o razumevanju**“ bi trebalo da preduzmu sledeće korake:

- > popune neophodne podatke ispod
- > potpišu i datiraju dno ove stranice
- > parafiraju stranice 1, 2 i 3 Memoranduma o razumevanju u znak saglasnosti
- > poslati potpisan/datiran original poštom ili dostavnom službom pošalju CEPA na dole navedenu adresu

Ms. Ellen Moyse

CEPA #TheGoodPestManager

avenue Livingstone 13-15, 1000 Brussels, Belgium

Organizacija:.....

Adresa:.....

.....

Ime ovlašćenog predstavnika:.....

Pozicija/titula:.....

Potpis:

Datum potpisivanja: .....